

Asia: VN/16276/2024

Lausuntopyyntö; Hanke ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Sujuvoittaako ehdotus ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä riittävällä tavalla ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen tavoite 1 000 ampumaradasta vuosikymmenen loppuun mennessä?

-

Onko ympäristönsuojelulakia tarpeen soveltaa ehdotuksen mukaisesti ampumaratalain soveltamisen ohella?

-

Onko tehtävien siirtämisen seurauksena tarpeen muuttaa valtioneuvoston ohjesääntöä ehdotuksessa kuvatulla tavalla?

-

Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta?

Etelä-Savon ELY-keskus on tutustunut lausuntopyynnön kohteena olevan hankkeen hallituksen esityksen luonnokseen ja nostaa esiin seuraavia huomioita.

Nykyisellään ampumaratalain tarkoituksena on lähinnä turvallisuuden edistäminen, joten ympäristönsuojelullisten seikkojen tuominen kyseiseen lakiin ja ympäristönsuojelulain soveltamisen poissulkeminen lähes kokonaisuudessaan ovat merkittäviä muutoksia. Nykytilassa ja sen arvioinnissa nostetaan esiin, että ympäristölupien hakemiseen liittyy lainsäädännön ongelmia. Esityksessä ei kuitenkaan yksilöidä, mitä nämä ongelmat ovat ja kuinka esitys poistaisi nämä ongelmat. Tämä herättää kysymyksen siitä, onko tarkoituksenmukaista siirtää asioiden käsittely toisen lain piiriin eikä korjata nykyisessä lainsäädännössä esityksen mukaan olevia ongelmia.

Esitys liittyy hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä sujuvoitetaan. Jää kuitenkin epäselväksi, missä määrin muutos sujuvoittaisi kokonaisuutta. Koska lupaviranomaiseksi suunnitellulla Poliisihallituksella ei ole ympäristöluvitukseen liittyviä muita tehtäviä tai ympäristönsuojelun alalta osaamista, korostuu muilta viranomaisilta, erityisesti kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, pyydettyjen lausuntojen merkitys. Lisäksi toimivallan muuttaminen on omiaan sekavoittamaan ympäristölupajärjestelmää koskevaa sääntelyä entisestään.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan ampumaratojen perustamisen hallinnollisia esteitä poistetaan ilman, että ampumaratojen ympäristö- tai turvallisuusvaatimuksia alennetaan. Etelä-Savon ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että esityksestä vaikuttaisi puuttuvan arviointi siitä, millainen mahdollisuus ympäristönsuojeluviranomaisen on puuttua akuutteihin ympäristölle tai terveydelle vaaraa tai haittaa aiheuttaviin tapahtumiin, kun esityksen mukaan ympäristönsuojelulain 18 luvun normisto ei tulisi noudatettavaksi ampumaratoihin. Esitys vaikuttaisikin tältä osin heikentävän ympäristönsuojelulaista ampumarata-asioissa sovellettavaksi jäävien lukujen mukaisten velvollisuuksien valvontaa. Esityksen kirjaukset jo olemassa olevien ampumaratojen joutumisesta luvattomaan tilaan ja ympäristöluvituksen haasteista liittyen niihin herättää kysymyksiä siitä, onko nyt esitetyllä muutoksella sittenkin tarkoitus alentaa jo olemassa olevien ampumaratojen osalta ympäristönsuojelun vaatimuksia. Näihin seikkoihin peilaten esityksen mukainen kolmen vuoden siirtymäaika toimintoihin, joilla olisi jo tullut olla ennestään ympäristölupa, tuntuu pitkältä.

Esitysluonnoksen mukaisesti ”Vähäisen ampumaradan laukausmäärän ylärajaa ehdotetaan nostettavaksi 100 000 laukaukseen vuodessa.”. Samalla poistuisi ulkona sijaitseville haulikkoradoille ympäristönsuojelulaissa (YSL, liite 4, kohta 7) määritetty, laukausmäärästä riippumaton, luvan tarve. Etelä-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan määrällisesti tarkasteltuna kysymyksessä on huomattava muutos olemassa olevaan 10 000 laukauksen rajaan. Etelä-Savon noin 40 ampumaradasta vain kaksi ylittäisi esitetyn 100 000 laukauksen rajan. Haulikkoammunnassa ammunnan laukauskohtainen kuormitus on luotiaseammuntaa suurempaa ja kuormittuva alue laaja. Kuormitusta on todettu myös ampurata-alueen naapurikiinteistöillä. Myös haulien rapautuminen on luotien rapautumista nopeampaa. Em. syiden takia haitta-aineiden kulkeutumis- ja leviämisriskit ovat haulikkoradoilla merkittävämpiä kuin luotiradoilla. Ilmoitusmenettely on ympäristönsuojelulain 115 a §:n mukainen ympäristölupamenettelyn kaltainen kevennetty menettely toiminnoille, joiden ympäristövaikutukset katsotaan vähäisiksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan esitetyn muutoksen mukaisten toimintojen ympäristövaikutuksia ei olemassa olevan tiedon puitteissa voida kaikilta osin katsoa vähäisiksi. Esitetyn laukausmäärän muutoksen taustoja tai seurauksia ei esitysluonnoksessa ole riittävässä määrin käsitelty tai perusteltu lainkaan.

Esitysluonnoksen mukaisesti ”...maaperän tai pohjaveden pilaantumisen riskiä ei katsottaisi olevan, kun luvanhaltija noudattaisi ampumaratalain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia sekä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT). Tämä tarkoittaisi, että parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden mukaisten vaatimusten täyttäminen olisi riittävää.”. Parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla tarkoitetaan mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia menetelmiä ja käyttötapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä. Lähtökohtaisesti kaikessa mahdollisesti

ympäristöä pilaavassa toiminnassa tulee aina pyrkiä ympäristön kannalta parhaan käytännön noudattamiseen (YSL 20 §). Parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen toiminnassa ei tavallisesti poista kuormitusta tai pilaantumisriskiä, mistä syystä menetelmien soveltuvuutta tulisi aina arvioida myös tapauskohtaisesti. Eriyisen herkällä alueella (esim. pohjavesialue) toimittaessa edes BAT-periaatteen mukainen toiminta ei aina riittävässä määrin vähennä toiminnasta aiheutuvaa ympäristöriskiä, eikä lupaa toiminnalle näin ollen voida myöntää. Toiminnan sijoituspaikalla on suuri merkitys vaaraa ja/tai haittaa arvioitaessa, eikä sitä voida arvioinnissa sivuuttaa.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan esitysluonnos, vastoin esityksen tavoitteita, merkittävästi alentaisi ampumaratatoiminnalle asetettuja ympäristövaatimuksia ja lisäisi ampumaratatoiminnasta aiheutuvia ympäristöriskejä.

Esitysluonnoksen tekstistä saa kuvan, että ampumaratatoiminnasta ei aiheutuisi ympäristön pilaantumisen vaaraa ja nykyinen ympäristösäntely olisi ”perusteettoman kireää”. Todellisuudessa Etelä-Savon ELY-keskuksen kokemuksen perusteella toiminnasta aiheutuu ja on aiheutunut lähes poikkeuksetta eriasteista maaperän pilaantumista, pinta- ja pohjavesien kuormittumista, melua ja roskaantumista. Etelä-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan uusia ampumaratoja ei tulisi perustaa pohjavesialueille.

Etelä-Savon ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että sisäministeriöllä ei vaikuttaisi olevan nykyisin voimassa olevan sääntelyn nojalla toimivaltaa muuttaa ympäristöministeriön toimivaltaan kuuluvaa ympäristönsuojelulakia. (VNOS 10 §)

Etelä-Savon ELY-keskus yhtyy oikeuskanslerinviraston asiassa antamaan lausuntoon.

Asia on käsitelty Etelä-Savon ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella ympäristönsuojeluyksikössä.

Luokkanen Eira
Etelä-Savon ELY

Mononen Laura
Etelä-Savon ELY - Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue /
Ympäristönsuojeluyksikkö

